

ESG-ризикИ у банківській сфері

**Ефективні стратегії використання
можливостей та зниження ризиків**

KPMG

kpmg.ua

ВСТУП

Екологічні, соціальні фактори та фактори корпоративного управління (ESG), а також пов'язані з ними можливості та ризики стають для фінансових інституцій все актуальнішими.

Зазначені компоненти сталого розвитку становлять для банків не просто етичні, але й економічні та екзистенційні фактори, які є новим різновидом ризиків: ESG-ризиками. Упроваджувати ESG-ризики у свої системи управління ризиками банки мають комплексно. Цей процес передбачає коригування стратегії щодо бізнесу, ризиків, відповідних заяв про ризик-апетит, а також забезпечення повної прозорості ролей та обов'язків у всіх трьох лініях захисту.

Оскільки ESG-ризики не повністю ізольовані один від одного, вони впливають на фінансові та нефінансові ризики, так чи інакше присутні у банківській діяльності. Отже, методи та процес управління ризиками мають бути змінені з урахуванням складних причинно-наслідкових відносин між типами ризиків. Зокрема йдеться про техніки вимірювання/оцінки ризиків у процесах управління банком (run-the-bank) та реформування банку (change-the-bank), а також у процесі застосування стрес-тестування.

Окрім впровадження ESG-ризиків у системи управління ризиками, банкам необхідно враховувати відповідні питання у сфері розробки продуктів, ціноутворення та комерційних рішень. Крім того, важливо приділяти увагу ESG-ризикам у широкому спектрі процесів перетворення з позиції збільшення прибутковості. KPMG розробила кілька інструментів, які можуть допомогти банкам упоратися з такими викликами.

І насамкінець: регуляторні органи, рейтингові агенції та інші зацікавлені сторони в усьому світі виявляють великий інтерес до теми сталого розвитку, що зумовлює збільшення запитів та, відповідно, потреб у звітності. Це, у свою чергу, створює для банків низку складнощів, пов'язаних з необхідністю дотримуватися нормативних вимог, які швидко змінюються.

У цій брошурі представлений комплексний підхід до ESG-ризиків у рамках системи управління ризиками. У ній розглянуто ESG-фактори та питання сталого розвитку в банківському секторі, визначено способи впровадження зазначених аспектів у систему та процес управління ризиками, а також надано інформацію можливості, які відкриває поточна криза, пов'язана з пандемією COVID-19.

ЗМІСТ

08

Акцент на ризики ESG

04

ESG-фактори та сталий розвиток у банківському секторі — банки мають діяти

24

Дії банків

14

Регулювання ESG-ризиків у рамках системи управління ризиками

ESG-фактори та СТАЛИЙ РОЗВИТОК у банківському секторі — банки мають діяти

Сталий розвиток став головною метою міжнародних та національних організацій, а також органів управління у середині 2010-х років. Паризька кліматична угода, яка зобов'язує 195 країн та регіонів змінити світову економіку в безпечний для клімату спосіб, є важливою віхою міжнародної кліматичної політики. У грудні 2015 року ухвалили рішення обмежити темпи глобального потепління до 1,5 або максимум 2 °C щодо рівнів доіндустріального періоду. На досягнення міжнародних екологічних та соціальних цілей також справив стимулюючий вплив ухвалений у 2015 році Порядок денний у сфері сталого розвитку ООН на період до 2030 року, що містить 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР).

Банки вирішували питання сталого розвитку непослідовно. Через надходження суперечливої інформації про майбутні зміни нормативно-правової бази **більшості установ було складно розробити комплексну стратегію щодо ESG-факторів.**

Оскільки Паризька кліматична угода та Порядок денний у сфері сталого розвитку ООН на період до 2030 року поширюються не на окремі галузі, а на економіку загалом, було реалізовано ініціативи щодо створення профільних фінансових послуг, перед якими стоїть завдання узгодити сталий розвиток із економікою. План дій ЄС щодо фінансування сталого розвитку – одна з найважливіших публікацій зараз – ставить за мету переглянути потоки капіталу в стійкі інвестиції, внесення питань сталого розвитку в систему управління ризиками, а також просування прозорості та довгострокових інвестицій. Як наслідок, велика кількість регламентів ЄС зазнають значних змін. Фахівці KPMG зазначають, що такі авторитетні організації, як Банк міжнародних розрахунків (BIS), Європейський центральний банк (ECB), Європейське банківське управління (EBA), а також молоді асоціації на зразок Мережі з екологізації фінансової системи (NGFS), публікують усе більше документації.

Очікується, що такі інноваційні правила у сфері сталого розвитку, як План дій із сталого фінансування ЕВА, почнуть діяти упродовж двох найближчих років. Банки займалися питаннями сталого розвитку непослідовно. Через суперечливу інформацію про майбутні зміни нормативно-правової бази більшості інститутів було складно розробити комплексну стратегію щодо ESG-факторів.

Більше того, проблема сталого розвитку стрімко стає в суспільстві популярною, а все

більша поінформованість у таких питаннях, як нерівність та безвідповідальна корпоративна поведінка, стрімко змінюють атмосферу на ринку. Інвестори в усьому світі демонструють зростаючий попит на стійкі фінансові продукти. Сталий розвиток та поведінка корпорацій впливають на репутацію та комерційний успіх фінансових інститутів. Таким чином, тенденція переходу до сталого розвитку невдовзі може кардинально трансформувати світовий банківський сектор.

Тактику, яка полягає у бездіяльності і очікуванні на подальший розвиток подій, важко назвати правильною. Банки, які не почнуть діяти зараз, у потрібний момент навряд чи зможуть інтегрувати у свої системи нормативні вимоги зі сталого розвитку, не кажучи вже про можливість адаптуватися до вимог ринку, що змінилися. Крім того, перейти до сталого розвитку швидко не вийде: наприклад, розрив довгострокових відносин з постачальником автомобільних компонентів, який, імовірно, не зможе належним чином (досить швидко) здійснити перехід до альтернативних приводних елементів, може призвести до репутаційних втрат банку серед певної групи споживачів. З іншого боку, така співпраця може занепокоїти інших зацікавлених осіб (наприклад, НКО), які можуть звинуватити банки у небажанні підтримати процес переходу до сталої економіки.

У зв'язку з цим банкам потрібно:

01

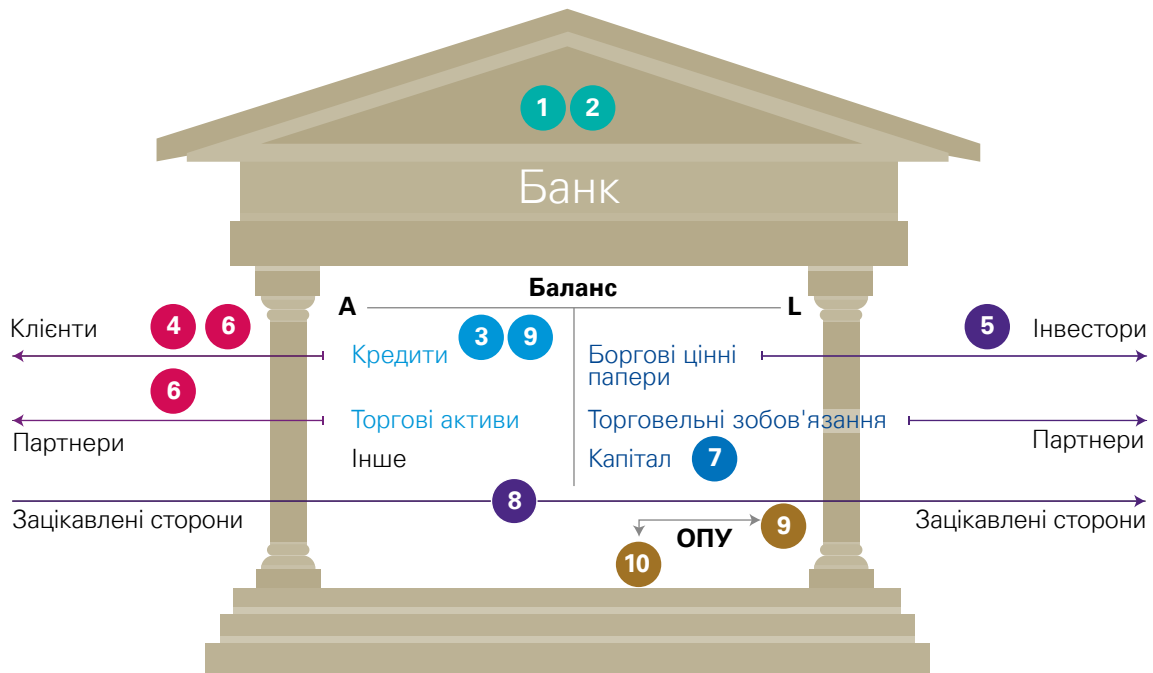
Переглянути стратегію бізнесу для цільових клієнтів, нових продуктів тощо.

02

Вказати цільову аудиторію брендів та розробити стратегію сталого розвитку.

03

Використовувати оновлену нормативно-правову базу для всіх напрямків ланцюжка створення вартості.

- 1 Інтеграція компонентів ESG у **бізнес-стратегію** та організаційну **структуру/менеджмент**
- 2 Коригування **продуктових та клієнтських портфелів**
- 3 **Ідентифікація/класифікація ESG-активів** (систематизація)
- 4 Пропозиція зеленого **фінансування**
- 5 **Рефінансування** за допомогою ESG-інструментів
- 6 Врахування ESG-факторів та відповідних ризиків у процесі **ціноутворення та управління ризиками**
- 7 Розгляд ризиків ESG при оцінці інвестицій в **основний та оборотний капітал**
- 8 Внесення критеріїв ESG у **процес доставки продукції та послуг** (включно з Директивою ЄС про ринки фінансових інструментів)
- 9 **Розкриття власних ризиків ESG** та їхній вплив на керівників та зацікавлені сторони
- 10 **Управління даними щодо ESG**

Мал. 1. Зі схеми видно, що ESG-фактори вплинуть на всі банківські напрямки ланцюжка створення вартості з огляду як на стратегічні, так і операційні перспективи, а також створять нові можливості.

Джерело: ESG-ризиків у банківській сфері, KPMG International, 2021.

Незважаючи на всі виклики, пов'язані з прогнозованими змінами нормативно-правового регулювання та ринку, банки у цій ситуації отримують також і чудові можливості показати себе зацікавленими у сталому розвитку гравцями. Наприклад, План дій Європейського банківського управління зі сталого фінансування

пропонує організаціям враховувати ESG-фактори у бізнес-стратегіях та системах управління ризиками, а також інтегрувати ESG-ризиків у бізнес-плани, системи внутрішнього контролю та процеси прийняття рішень. З урахуванням цих пропозицій розгляд ризиків ESG виходить на перший план.

Акцент на ESG-ризиках

Разом із концепцією сталого розвитку в фінансовий сектор прийшли і нові типи ризиків, які називають ESG-ризики (ризиками, пов'язані з реалізацією екологічних та соціальних факторів та факторів корпоративного управління). У їхньому світлі першочергове увага приділяється потенційному впливу, який можуть чинити на організацію зацікавлені сторони (замовники, зовнішні постачальники, співробітники або довілля) і навпаки, впливу, який у процесі діяльності може здійснювати на зацікавлені сторони та довілля власне організація. ESG-ризиками, що виникають, можуть негативно позначитися на активах, фінансах, прибутку та репутації банку.

ESG-ризиків охоплюють ризиків у сфері охорони довкілля, у соціальній сфері та корпоративному управлінні. Вони впливають на прибуток і збитки, і навіть на ліквідність банків. Особливість банківського сектора в цілому полягає в тому, що ESG-ризиків можуть впливати безпосередньо на банки (наприклад, пошкодження будівлі банку внаслідок стихійного лиха) та на клієнтів (зміни кон'юнктури ринку, перебої у виробництві тощо). Зокрема це може призвести, наприклад, до більшої кількості невиплачених заборгованостей за кредитами.

У зв'язку з поточними політичними дискусіями, а також, мабуть, із питанням значущості таких ризиків, акцент наразі робиться на ризиків, що стосуються довкілля, зокрема кліматичні зміни. У свою чергу, пов'язані з довкіллям ризиків поділяються на фізичні та перехідні:

— Фізичні ризиків виникають, якщо економічна

діяльність перебуває під загрозою через кліматичні зміни, і досягти поставлених цілей у цій галузі неможливо (наприклад, прямий вплив кліматичних змін на водопостачання промислових компаній).

— Вони можуть проявлятися як екстрені ризиків (тобто поодинокі, нерегулярні фізичні ризикові випадки) або систематичні ризиків (тобто постійне недосягнення ESG-цілей із тривалим негативним впливом на економічну діяльність організації).

— Перехідні ризиків виникають, якщо бізнес-модель, на якій базується економічна діяльність, постійно перебуває під загрозою систематичних змін та власного негативного ESG-впливу (наприклад, результати політичних заходів щодо боротьби з кліматичними змінами та їхній вплив на виробників ДВЗ).

Екологічні ризиків

Фізичні ризиків

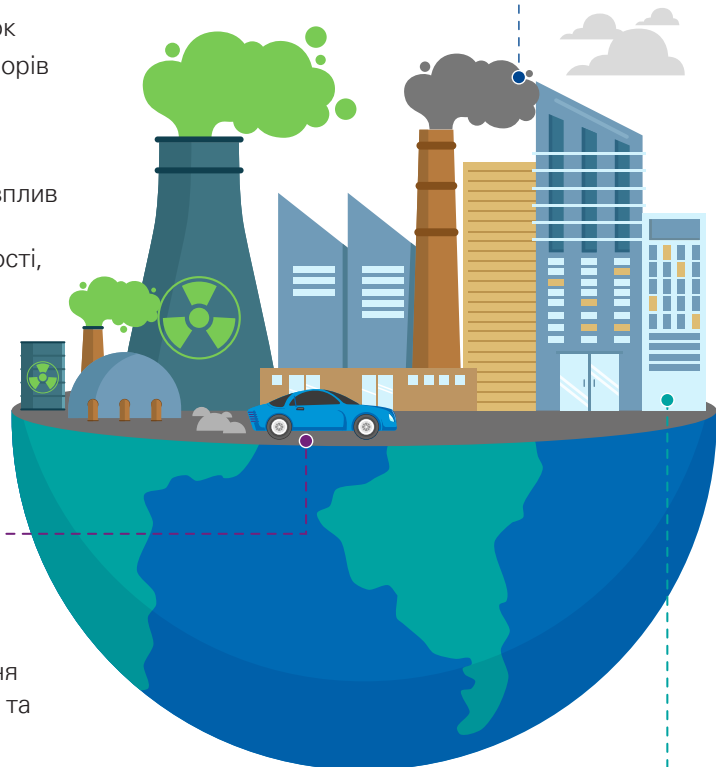
- Порушення ланцюжка поставок
- Підвищення рівня океанів та морів
- Посухи

Перехідні ризиків

- Регулюючий та законодавчий вплив у рамках просування сталого розвитку або контролю діяльності, що завдає шкоди довкіллю та суспільству (наприклад, вуглецевий податок)
- Структурні зміни попиту та пропозиції на товари, послуги та сировину

Соціальні ризиків

- Недотримання трудових норм
- Неадекватна оплата праці
- Відсутність гарантій дотримання стандартів виробничої безпеки та охорони здоров'я працівників
- Відсутність гарантій безпеки продукції

Ризиків у сфері управління

- Дотримання податкового законодавства
- Корупція чи наміри хабарництва
- Недоречний розмір винагороди найвищого керівництва
- Відсутність належних гарантій захисту даних

Мал. 2а. Приклади ESG-ризиків.

Джерело: ESG-ризиків у банківській сфері, KPMG International, 2021.

Репутаційний ризик
Вихідні наслідки приховують
репутаційні ризики, які, у свою чергу,
впливають на банк

● Вхідні ефекти (залежності)

Наслідки зовнішніх фактичних та прогнозованих ESG-факторів для бізнесу

Джерела впливу:

- Нормативні акти та рекомендації
- Технології
- Якість та доступність ресурсів
- Динаміка ринку тощо

Постраждалі учасники ринку:

- Власне банк
- Важливі постачальники послуг

Вплив на:

- Поточний стан
- Результати роботи
- Економічні шанси на успіх

● Вихідні ефекти (вплив)

Можливості впливу на довкілля та суспільство

Вплив на:

- Довкілля
- Спільноти
- Ринки
- Майбутні покоління тощо

Малюнок. 26. Залежності та вплив ESG-факторів

Джерело: ESG-ризик у банківській сфері, KPMG International, 2021.

Поряд із різними описаними вище характеристиками щодо ESG-ризиків виділяють ще два аспекти: **фінансовий** та **екстра-фінансовий**.

- Щодо фінансового аспекту, банки мають поставити собі одне ключове запитання: «Які ESG-ризик та можливості містить бізнес-модель наших клієнтів та інвестицій, і що це означає для нашої бізнес-моделі?».

Цей аспект тісно пов'язаний із вхідними ESG-ефектами, тобто наслідками зовнішніх поточних та прогнозованих ESG-факторів для бізнесу.

- І навпаки, екстра-фінансові аспекти розглядають вплив, який на довкілля та суспільство має банк. Ключове питання звучить так: «Які можливості з'являться унаслідок виникнення екологічно-дружніх продуктів та торгівлі без екологічних ризиків, а також як можна уникнути репутаційних ризиків?».

Це запитання належить до вихідних ефектів, тобто впливу дій банку на довкілля і суспільство.

Однак, щойно вхідні та вихідні ефекти виникли і викликали подальші реакції, їх не так просто розрізнити, принаймні до появи другого кола

ефектів. Репутаційні ризики постають у ролі передавальної ланки між клієнтами та банком. Вихідні ефекти приховують репутаційні ризики, що впливають на банк. Після кількох кіл причинно-наслідкових відносин уже неможливо зрозуміти, де і коли виникли початкові ефекти.

ESG-ризик охоплюють ризик у сфері охорони довкілля, у соціальній сфері та корпоративному управлінні та впливають на прибуток та збитки, а також ліквідність. Особливість для банківського сектора загалом полягає в тому, що **ESG-ризик можуть впливати безпосередньо на банки** (наприклад, пошкодження будівлі банку внаслідок стихійного лиха) та на клієнтів (зміни кон'юнктури ринку, перебої у виробництві тощо). Зокрема це **може призвести до більшої кількості невиплачених заборгованостей за кредитами**.

Екскурс: схожість COVID-19 та ESG-ризиків

Поточна криза, викликана COVID-19, та її вплив на банки має багато спільного з ESG-ризиками. Отже, спостереження за цією кризою відкриває несподівані можливості: банки можуть використати (несприятливий) досвід протистояння COVID-19, щоб краще справлятися з майбутніми викликами ESG-ризиків.

Як і ESG-ризиків, наслідки COVID-19 та пов'язані з пандемією ризиків впливають на банки на різних рівнях.

Насамперед, наслідки COVID-19 безпосередньо впливають на діяльність банків (схоже з фізичними ESG-ризиками) зокрема через такі фактори:

- Вищий рівень захворюваності, що спричиняє скорочення чисельності працюючих співробітників;
- режим самоізоляції у різних країнах та регіонах, який передбачає роботу з дому, що зумовлює нижчу продуктивність;
- заборона на в'їзд до інших країн, що перешкоджає веденню міжнародного бізнесу;
- проблеми пропускної спроможності мережі, кіберризиків та проблеми безпеки інформаційних технологій.

Як і ESG-ризиків, ці фактори мають особливо сильний вплив у сфері операційних ризиків. Вони також можуть додатково впливати на репутацію у разі, якщо очікування зацікавлених сторін не виправдалися. Як наслідок, є ймовірність того, що виникнуть бізнес-ризиків та ризиків ліквідності, попит на деякі банківські послуги може знизитися, а клієнти можуть забрати свої вклади.

Як й у випадку з ESG-ризиками, ступінь впливу залежить від галузі, у якій компанія здійснює свою діяльність. На додаток до вищезгаданого клієнти також стикаються з такими проблемами:

- розпорядження уряду про закриття різних підприємств на невизначений термін (наприклад, ресторанів);
- збоїв в ланцюжках поставок (від яких особливо страждають глобальні постачальники);
- суттєве зниження попиту (у межах країни і за кордоном).

Вхідні ефекти, що впливають на банки через згадані проблеми, можна помітити через збільшення кількості банкрутств. Згідно з прогнозами, вони з'являться як у комерційному секторі, так і у роздрібному банківському обслуговуванні, наприклад через те, що клієнти залишаються без роботи. Крім того, прогнозується знецінення активів (включно зі заставним забезпеченням), яке виражається, наприклад, у проблемах з орендою комерційної нерухомості під час кризи.

Однак COVID-19 негативно впливає не лише на клієнтів банків, але і на партнерів з аутсорсингу та постачальників. Через негативний вплив на цьому рівні може знизитися якість послуг або послуга не буде надана зовсім.

І нарешті, як і у випадку з перехідними ризиками, описаними у зв'язку з ESG-ризиками, влада чинитиме сильний вплив на суспільство та бізнес. Це безпосередньо впливатиме на банки (наприклад, якщо співробітники перебуватимуть на карантині), а також на банківських клієнтів і постачальників (наприклад, якщо додаткові бізнес-сегменти будуть змушені закритися).

Основна різниця між кризою, викликаною COVID-19, та ESG-ризиками, криється у відповідних часових рамках. У той час, як управління ESG-ризиками охоплює роки і є чітко спланованою трансформацією, умови раптової кризи, зумовленої COVID-19, змінюються щодня, є малопередбачуваними і змушують банки підлаштовуватися під нестійкі обставини.

В умовах пандемії у банків лишається тільки один вибір — реагувати швидко, причому здебільшого в екстремому порядку. Однак, якщо їм вдасться використати цю кризу, щоб вивчити прямий та опосередкований вплив зовнішніх факторів, вони зможуть спланувати стратегію управління майбутніми ESG-ризиками.

Здатність банків впоратися з COVID-19, як і з ESG-ризиками, насамперед залежить від їхнього рівня зрілості в плані операційної стійкості. Система операційної стійкості створена не лише для того, щоб зберігати безперервність бізнес-процесів, але щоб дозволити компаніям постійно адаптуватися до умов, що змінюються. Інвестиції у цю систему можуть окупитися у безліч способів.

Банки можуть використовувати (несприятливий) досвід протистояння **COVID-19**, щоб краще впоратися з майбутніми викликами ESG-ризиків.

Регулювання

ESG-ризиків

у межах системи управління ризиками

Очевидно, що регулювання ризиків є невід'ємним та необхідним елементом діяльності більшості фінансових інститутів, і банки не можуть уникнути зіткнення з характерними для їхнього бізнесу ризиками. Тому управління ризиками є пріоритетом для цієї галузі та її сталого розвитку. Загальною рисою, що пов'язує всі категорії ризиків, які банки звикли регулювати (наприклад, кредитні ризики та ризики недотримання контрагентами своїх зобов'язань, ринкові ризики, ризики ліквідності, операційні ризики тощо), є те, що всі вони впливають безпосередньо на банк. Однак у випадку з ESG-ризиками система управління ризиками повинна враховувати нові перспективи, наприклад, їхній вплив не лише на саму організацію, а й на зацікавлені сторони, а також вплив зацікавлених сторін на банк та стан довкілля внаслідок його діяльності.

На ESG-ризиках необхідно реагувати з урахуванням усіх зазначених вище перспектив. Щоб впровадити ці ризики до системи управління ризиками банку, потрібен комплексний підхід; перед внесенням цих ризиків у цикл управління ризиками необхідно розробити розумну стратегію управління та навчитися її застосовувати.

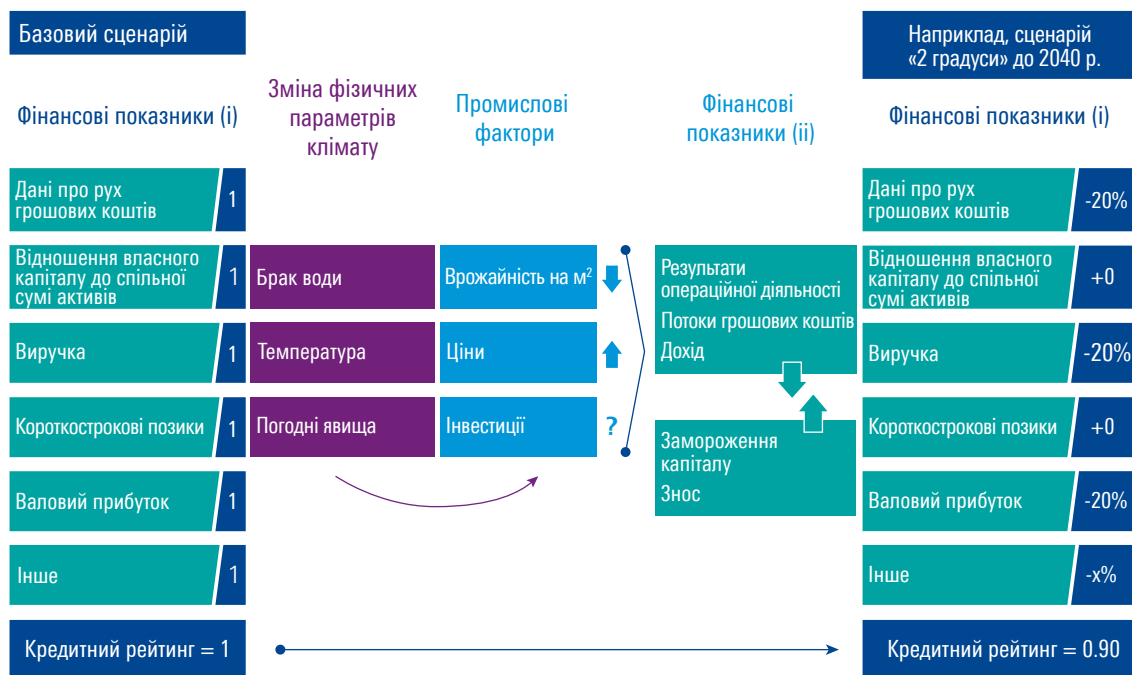

На ESG-ризиках необхідно реагувати з урахуванням усіх перерахованих вище перспектив. Щоб впровадити ці ризики у систему управління ризиками банку, потрібен комплексний підхід; перед внесенням їх у цикл управління ризиками необхідно розробити розумну стратегію управління та навчитися її застосовувати.

Корпоративне управління

Продумана структура корпоративного управління є ключовим елементом ефективного управління ризиками. ESG-ризиках можуть впливати на всі підрозділи та департаменти банку та різні елементи моделі трьох ліній захисту, включно з центрами прибутку та витрат. Хоча ключем до вирішення проблеми може стати формування центральної координаційної групи ESG-ризиків, варто посилити також роль і відповідальність наявних підрозділів. Центри прибутку, які першими підпадають під вплив ESG-ризиків, охоплюють кредитні та трейдингові підрозділи. Ці підрозділи, розробляючи продукти, а також у процесі ціноутворення та продажу товарів, мають враховувати фактори ESG-ризиків. Особливу увагу слід звертати на вплив факторів ESG-ризиків на фінансові та репутаційні ризики. Регулювання ESG-ризиків має стати невід’ємною частиною всіх відповідних процесів.

Наприклад, у процедурі надання кредитів мають бути закріплені зрозумілі критерії ухвалення рішень та механізми контролю. Має відбуватися перевірка та оцінка ESG-ризиків під час надання кредиту, як і розгляд репутаційних ризиків у процесі перевірки благонадійності клієнта. Це означає, що оцінювати ризики потрібно не лише на етапі надання кредитів, а регулярно, причому перевіряти варто всіх корпоративних клієнтів.

Мал. 3. Приклад: зміна фізичних параметрів клімату і кредитний рейтинг в моделі оцінки ймовірності дефолту.

Джерело: ESG-ризиках в банківській сфері, KPMG International, 2021.

Центри витрат, що перебувають на першій лінії захисту, зазвичай враховують широкий спектр нефінансових ризиків у спеціалізованій формі. Проте їм доведеться змінювати процес управління ризиками. Це передбачає вдосконалення методів та інструментів (якісної) оцінки ризиків за рахунок включення аспектів та питань, що стосуються ESG-ризиків. Необхідно встановити зв'язок з нефінансовими ризиками (операційними та особливо репутаційними ризиками).

Друга лінія захисту охоплює, поміж іншого, відділи, що відповідають за контроль ризиків, комплаєнс та управління безперервністю бізнесу. Відділ контролю ризиків повинен розробляти методи, процеси та інструменти регулювання ESG-ризиків (починаючи з удосконалення процесу врахування ризиків) та вносити результати до звітності з ризиків. Відділ комплаєнсу, у свою чергу, повинен контролювати, щоб діяльність компанії відповідала всім обов'язковим (відповідно до законодавства) та взятим на себе добровільно ESG-принципам. Нарешті відділ управління безперервністю бізнесу повинен розглядати ESG-ризиків як потенційну причину збоїв в операціях і забезпечити безперервність діяльності.

Відділ внутрішнього аудиту, який відіграє роль третьої лінії захисту, повинен переконатися, що всі актуальні процеси в компанії побудовані з урахуванням усіх аспектів ESG-ризиків.

Стратегія управління ризиками

Щоб досягнути сталого розвитку, фінансовим інститутам необхідно створити та реалізувати розумну бізнес-стратегію. Відправною точкою для вивчення прогнозованих викликів та необхідних дій для розробки та реалізації такої бізнес-стратегії можуть стати причини, з яких компанії впроваджують аспекти сталого розвитку в свою діяльність. Зазначені причини можуть бути як суто економічними та/або нормативно-правовими, так і соціальними та/або екологічними. Залежно від відповідних спонукальних цілей зовнішні проєкти у сфері сталого розвитку можуть підтримуватися як виключно фінансово, так й шляхом участі в них. Відповідно до того, як бізнес-стратегії стають більш зрілими, змінюються причини внесення ESG-аспектів у діяльність, ступінь інтеграції ризиків у бізнес-модель: від вживання символічних заходів у рамках корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) до всебічного впровадження концепції ESG у ключову частину бізнес-моделі. Чим ближче ESG-аспекти до цієї ключової частини, тим ретельніше повинна узгоджуватися діяльність, і тим досвідченіші

менеджери повинні відповідати за реалізацію ESG-порядку денного.

Стратегія управління ESG-ризиками повинна максимально відповідати бізнес-стратегії та постійно оновлюватися. Ключовий момент, який має обов'язково враховуватись, — це ризик концентрації. Він виникає, з одного боку, тому, що ESG-ризиків перебувають у складних причинно-наслідкових відносинах з іншими ризиками, характерними для банку. А з іншого, особливо через перехідний ризик, одночасно страждають компанії з однієї чи суміжної галузі, а отже, і банківський сектор, який працює з ними. Стратегія управління ризиками має передбачати такий розвиток подій.

Далі цю стратегію необхідно впровадити практично за рахунок відповідної системи повідомлення про ризик-апетит. Спочатку потрібно розглянути ESG-ризиків в розрізі всіх типів ризиків, потім встановити кількісні та якісні обмеження на рівні діяльності компанії, потім розділити на окремі типи ризиків.

Інтегруючи ESG-ризиків у свої стратегії, банки не повинні забувати, що зазвичай у такому випадку планувати потрібно на термін у понад 3-5 років, що вважається загальноприйнятим для бізнесу та вироблення стратегій управління ризиками. Особливо це стосується питань зміни клімату. Крім того, потрібно врахувати особливості ділових відносин та продуктів (терміни дії контрактів, зрілість фінансових інструментів тощо).

Цикл управління ризиками

Чи не найскладніше завдання – розмежувати окремі аспекти сталого розвитку, але при цьому не розглядати їх повністю незалежно один від одного. ESG-ризиків перебувають у складних причинно-наслідкових відносинах: з однієї сторони, між клієнтами, постачальниками послуг і банком, з іншої - між окремими видами фінансових і нефінансових ризиків. Ці відносини необхідно прозоро і належним чином закріпити в процесі управління ризиками.

Ідентифікація ризиків

Ідентифікація ESG-ризиків залежить від географічного розташування. Фізичні небезпеки, на які наражаються банки та їхні клієнти (наприклад, нанесення шкоди активам у результаті несприятливих погодних умов, перебування співробітників у небезпеці у зв'язку з політичними заворушеннями або наслідки безперервної посухи), визначаються тим, де

веде свій бізнес компанія. Фізичні ризики також залежать від бізнес-моделі компанії.

Перехідні ризики, однак, залежать не лише від бізнес-моделі, але і від характеру діяльності. Діяльність банку, що не відповідає ESG-нормам, може стати причиною репутаційних ризиків. Це, у свою чергу, разом з більшою обізнаністю зацікавлених сторін стосовно ESG призводить до юридичних суперечок, тобто збільшує правові ризики.

Ідентифікація може початися з внесення ESG-ризиків у каталог ризиків, за рахунок чого картина ризику розшириться. Через широкий спектр залежностей між фінансовими та нефінансовими ризиками ESG-ризиками не можна оцінювати лінійно. Натомість ESG-ризиками необхідно ідентифікувати шляхом вивчення причинно-наслідкових зв'язків та/або загальних причин їхнього виникнення. ESG-ризиками потрібно враховувати для кожного типу ризику, тобто за кожним типом ризику потрібно провести аналіз того, як ESG-ризиками можуть змінити оцінку відповідного типу ризику, в ідеалі з урахуванням другого кола ефектів. Останнє потребує висококваліфікованих фахівців. Тож неминуче виникне потреба у спеціальному навчанні.

Результати зміни процесу каталогізації ризиків можна використовувати як основу створення впорядкованої таксономії. На цих результатах також ґрунтується розробка можливих сценаріїв у рамках планування капіталовкладень та стрес-тестування.

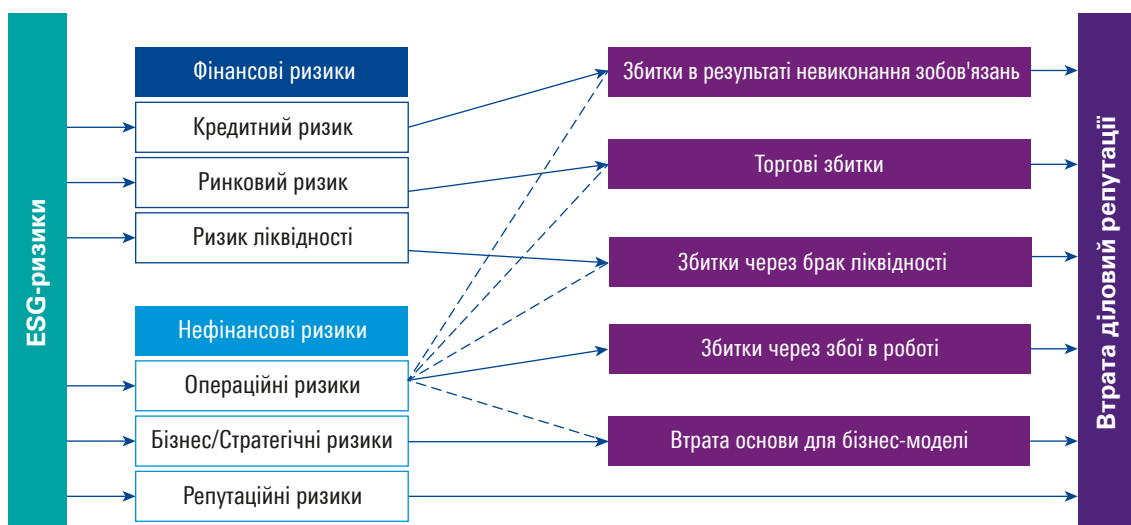
Вимірювання і оцінка

ESG-ризиками матеріалізуються у відомих типах ризиків. Наприклад, екстремальні погодні умови можуть призвести до кредитних дефолтів та

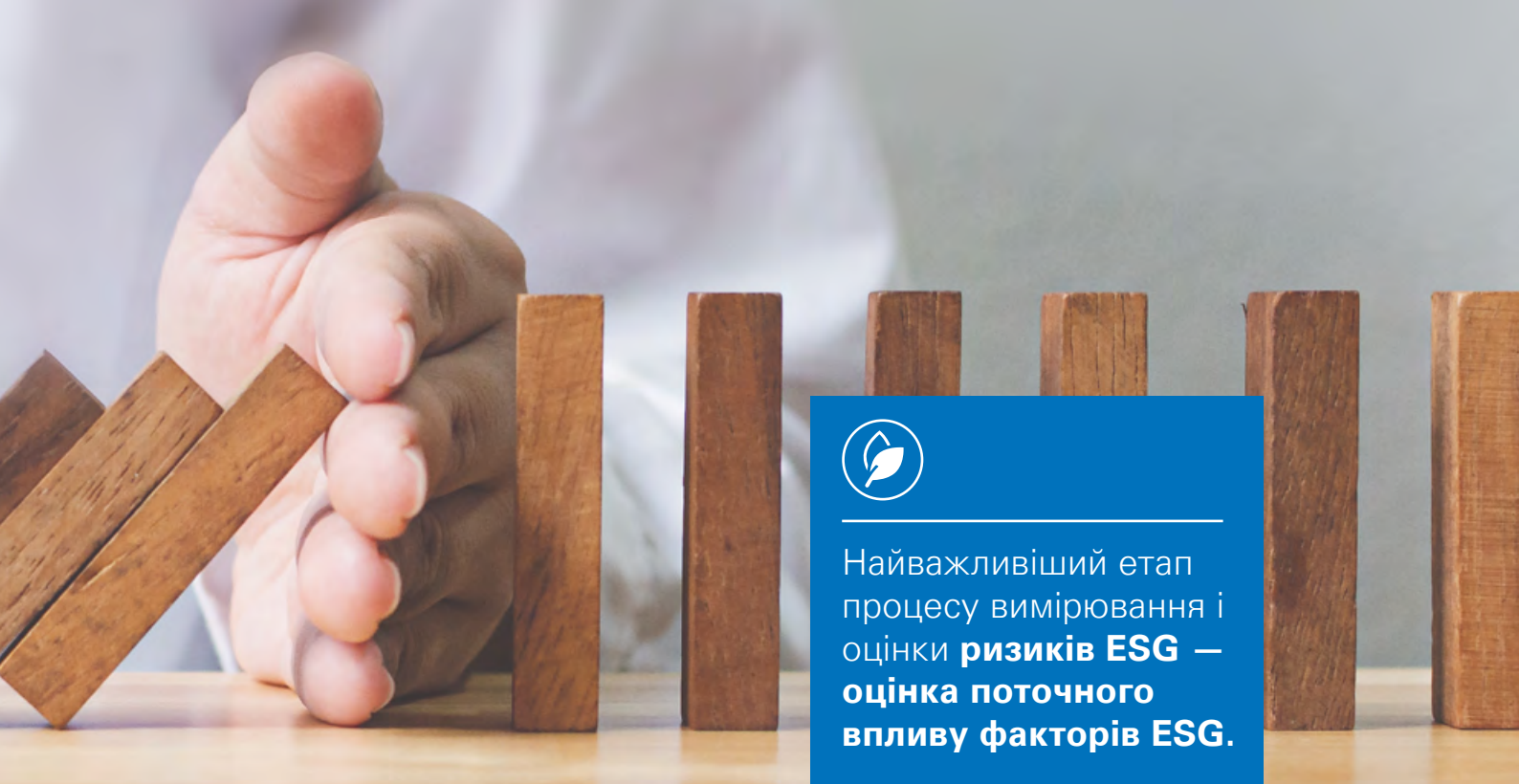
змін у настроях ринку через знецінення активів; відшкодування кліматичних збитків здійснюється за рахунок заощаджень, а послуги аутсорсингу можуть стати недоступними. Отже, ESG-ризиками можуть впливати на контрагентів, ринкову ціну, ліквідність та операційні ризики. Проте контроль причинно-наслідкових механізмів потребує серйозних експертних знань щодо всього процесу (наприклад, як оцінювати наслідки кліматичних сценаріїв та моделей для бізнесу на всіх етапах ланцюжка створення вартості).

Ключовим кроком у процесі аналізу ESG-ризиків є оцінка поточної схильності до ESG-ризиків. Вона передбачає врахування ESG-ризиків під час оцінки достатності капіталу, а також у разі розрахунку мінімального та економічного капіталу.

Мал. 4. Ідентифікація і матеріалізація ESG-ризиків.

Джерело: ESG-ризиками в банківській сфері, KPMG International, 2021.

Найважливіший етап процесу вимірювання і оцінки ризиків ESG — оцінка поточного впливу факторів ESG.

Заходи банків повинні включати швидке та завчасне вивчення інформації з доступних джерел та інструментів для проведення пробних кліматичних стрес-тестів. Це особливо важливо, оскільки такі наглядові організації, як Управління пруденційного нагляду Великобританії, ЄЦБ незабаром запустять кліматичні стрес-тестування для керованих банків (див. с. 20 цього видання). Як і будь-які інші прототипи, доступні KPMG інструменти постійно тестуються, удосконалюються та доповнюються актуальними кейсами та ESG-даними.

В існуючому наборі інструментів виділяються такі:

- a. Інструмент оцінки ESG-ризиків для проведення якісного стрес-тестування кредитних портфель. Його було розроблено для того, щоб забезпечити розуміння існуючих ESG-ризиків та можливостей кредитного портфеля банку. Він може бути основою для подальшого аналізу, розробки та застосування дій, що знижують ризик. Цей інструмент використовує два сценарії на підставі ЦУР ООН: досягнуті та недосягнуті цілі, щоб позначити схильність кредитних портфель клієнта до оцінених впливів. Це рішення використовує дані про внутрішню структуру портфеля клієнта та контрагентів.
- b. Climate IQ. Багатопрофільний комплексний інструмент управління ризиками, що оцінює ключові KPI з метою розгляду питань, що виникають у зв'язку зі схильністю окремих компаній до ризиків зміни клімату (фізичні та перехідні ризики), і за рахунок цього допомагає сформулювати стратегічні рішення, що відповідають бізнес-потребам та нормативно-

правовим вимогам. Цей інструмент враховує внутрішні знання про різні ланцюжки створення вартості компанії та вартості майна, а також розширені фінансові дані компанії та просунуті дані кліматології.

- c. Рішення в галузі ESG-стрес-тестування. Стрес-тестування банківських портфель, що охоплює численні ESG-аспекти з урахуванням фізичних та перехідних ризиків у контексті зміни клімату. Макроекономічне моделювання та реалізація із залученням експертів розкривають вплив на портфель корпоративних позик банків. Не потребує великої кількості клієнтських даних.
- d. Прототип перехідних ризиків. Надає аналіз перехідного сценарію для банківського портфеля корпоративних позик з акцентом на наслідки зміни цін на вуглець. На відміну від попереднього рішення, цей прототип в першу чергу заснований на принципах (використовує передумови моделювання з точки зору принципів), а також поєднує інформацію про фінансовий потенціал та капіталізацію конкретного позичальника з чутливістю цін на вуглець у конкретному секторі, щоб оцінити вплив на кредитні збитки, передбачені сценарієм.

Наведемо приклад. Прототип для перехідних ризиків докладно описаний вище: глибоке занурення у спрощений сценарний аналіз перехідних ризиків нещодавно реалізований нами щодо портфель великого європейського клієнта.

Такі прототипні рішення для низхідних підходів у поєднанні з аналізом портфеля або нижнього рівня ризику можуть бути ключовими

рішеннями для поступової та ітеративної інтеграції банками ESG-ризиків у їхні існуючі системи управління ризиками.

Ще одним елементом цього процесу є стрес-тестування. Крім того, дуже велике значення має оцінка проєктів з реформування банку (change-the-bank, CTB), таких як розробка та запуск нових продуктів, пошук нових партнерів з аутсорсингу, злиття та поглинання тощо.

Універсального методу оцінки ESG-ризиків не існує. Для деяких типів ризиків, таких як кредитний ризик, рішенням може бути коригування параметрів наявних моделей

ризиків. Можливо, знадобиться розробити кількісні моделі, що оцінюють, як фактори ESG можуть впливати на основні фінансові показники кредитів. Для інших типів ризиків (особливо у сфері нефінансових ризиків) перевага може надаватися такому методу, як аналіз сценаріїв.

У будь-якому разі, найважливішу роль відіграє послідовність у підходах. Якщо можливе використання різних методів для окремих типів ризиків, то необхідно використовувати однаковий набір припущень щодо ESG-ризиків для всіх типів ризиків.

Контрольне стрес-тестування кліматичних ризиків

Чимало наглядових органів не лише змушують банки розвивати внутрішнє стрес-тестування кліматичних ризиків, але й проводити або планувати проведення відповідного контрольного стрес-тестування. Наприклад:

- Управління пруденційного нагляду та регулювання Франції (ACPR) ¹ провело перший етап стрес-тестування кліматичних ризиків для французьких банків та страхових компаній на добровільній основі у четвертому кварталі 2020 року.
- Банк Англії має намір провести стрес-тестування кліматичних ризиків для семи найбільших британських компаній у рамках Дворічного дослідницького сценарію 2 у другій половині 2021 року.
- ЄЦБ ³ планує провести стрес-тестування кліматичних ризиків для всіх важливих інститутів у 2022 році.

Методика, яку використовують французькі та англійські регулятори, підштовхує банки-учасники до розробки власних методик стрес-тестування кліматичних ризиків чи то шляхом розширення сценарію з метою оцінки факторів ймовірності дефолту (PD) у зв'язку з перехідними ризиками, чи то шляхом встановлення вимог до банків послідовно аналізувати клієнтів та відповідні схильності до ризиків.

Станом на квітень 2021 року про стрес-тестування ЄЦБ відомо небагато — зрозуміло лише, що це буде стрес-тестування з найбільшою вибіркою банків, що беруть у ньому участь. Враховуючи, що загальносистемний аналіз результатів уже проведених стрес-тестувань показав, що в тридцятирічній перспективі фізичні ризики для багатьох корпоративних кредитів стануть набагато серйознішими, ніж перехідні, буде справедливо припустити, що заплановане стрес-тестування ЄЦБ торкнеться як перехідних, так і фізичних ризиків.

Чимало провідних інститутів Єврозони потребуватимуть проходження стрес-тестування ЄЦБ. Це означає, що в рамках підготовки інститутам необхідно:

- Визначити джерела отримання даних про розташування конкретних клієнтів (наприклад, будинки для фінансування операцій з нерухомістю, виробничі майданчики для корпоративних клієнтів) як основу для моделювання впливу фізичних кліматичних ризиків.
- Проаналізувати, як підвищені фізичні ризики вплинуть на оцінку активів та кредитний рейтинг клієнтів.
- Розширити інструменти перекладу сценаріїв (іноді їх також називають супутниковими моделями), особливо з урахуванням галузевого моделювання зрушень ймовірності дефолту (PD) як основу для симуляції впливу перехідних кліматичних ризиків (див., наприклад, методологію стрес-тестування ACPR).
- Проаналізувати вихідну вибірку суттєвих позик, щоб краще зрозуміти канали передачі фізичних та перехідних ризиків, що впливають на оцінку активів та кредитний рейтинг клієнтів.

Імовірно, ЄЦБ опублікує перший проєкт методики влітку 2021 року, він буде корисний фірмам, які не чекають, а створюватимуть потенціал для стрес-тестування кліматичних ризиків уже зараз.

¹ Сайт Управління пруденційного нагляду та регулювання Франції (деяка інформація також доступна англійською): <https://acpr.banque-france.fr/scenarios-et-hypotheses-principales-de-lexercice-pilote-climatique>

² Сайт Банку Англії: <https://www.bankofengland.co.uk/stress-testing>

³ Див. "Шинення світла на climate risks: Європейський economy-wide climate stress test", блог Луїса де Гіндоса, віце-голови ЄЦБ, опублікований за посиланням: <https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2021/html/ECB.blog210318~3bbc68ffc5.en.html>

Управління

Головний крок в управлінні ESG-ризиками полягає у визначенні цілей та чітких ініціатив щодо факторів ESG, викладених у бізнес-стратегії, їхньому внесенні у стратегію управління ризиками разом із практичним впровадженням за рахунок принципів оцінки ризик-апетиту. Ключовим елементом управління всіма типами ризиків є розробка запобіжних заходів та заходів з реагування.

Доступні банку варіанти управління ESG-ризиками можуть бути різними та мають підбиратися індивідуально. Вони варіюються від встановлення обмежень або визначення критеріїв включення та/або виключення, наприклад, для портфелів, пов'язаних з ESG, до вилучення капіталовкладень із компаній, які не досягають бажаних ESG-цілей.

Запобіжні заходи охоплюють:

Обов'язкове врахування ESG-ризиків в усіх **процесах розвитку** і запуску нових продуктів і процесів.

Застосування **запобіжних координаційних заходів** для всіх типів ризиків шляхом отримання детальних відомостей, наприклад, відмова в кредиті, якщо схильність позичальника ESG-ризикам перевищує певне значення.

Заходи реагування охоплюють:

Обробку **ESG-ризиків банку**, що виникли, (операційні ризики, комплаєнс-ризики, репутаційні ризики тощо.).

Переоцінку портфелів, нові рейтинги, відмову в пролонгації тощо, у відповідь на перехідні ризики (через нові юридичні обставини).

Моніторинг

Для постійного контролю профілю ESG-ризиків ключовим є виявлення та контроль пов'язаних із ними показників. Можливе використання наявних інструментів для створення дашборду з моніторингу ESG-ризиків. Інформація має надаватися всім зацікавленим суб'єктам та враховуватися протягом усього процесу ухвалення рішень.

З іншого боку, необхідно критично оцінити ефективність заходів контролю. Оскільки

ефективність заходів у такій новій галузі, як ESG-ризики, не можна вважати очевидною за замовчуванням, важливо регулярно перевіряти, чи можна вважати дії успішними або/чи необхідні додаткові заходи.

Звітність

Банку необхідна прозорість щодо схильності до ESG-ризиків, тому дуже важливо вести комплексну внутрішню звітність, орієнтовану на конкретні дії.

Інформація про ESG-ризики може вноситися до чинних систем звітності та типів ризиків. Проте корисним буде створення спеціальної системи звітності з ESG-ризиків на середню та довгострокову перспективу, оскільки ESG-ефекти можуть почати виявлятися набагато пізніше, ніж ефекти інших типів ризиків.

Розкриття інформації і зовнішня звітність

З 2017 року для суспільно значущих компаній обов'язковою є публікація нефінансової звітності, в яку входять такі аспекти:

- екологічні, соціальні і кадрові;
- забезпечення прав людини;
- боротьба з корупцією і хабарництвом.

Звітність повинна містити дані про застосовувані організацією підходи, основні ризики та способи управління ними. Також вона має охоплювати найактуальніші для бізнесу нефінансові показники діяльності.

Додаткові вимоги та стандарти розкриття інформації перебувають на стадії розробки. Очевидно, що вони вимагатимуть більш детальної інформації щодо ESG-факторів.

Визначення цілей та чітких ініціатив щодо факторів ESG, викладених у бізнес-стратегії, їхнє внесення у стратегію управління ризиками разом з їхнім практичним впровадженням за рахунок принципів оцінки ризик-апетиту – основний крок в управлінні ESG-ризиками.

Спрощений сценарний аналіз перехідних ризиків: вплив витрат, пов'язаних з викидами вуглецю, на кредитні збитки

Ранній прототип стрес-тестування складається із простої моделі перехідних ризиків. Спочатку визначаються фінансові наслідки лише на рівні позичальника, це відбувається через встановлення зв'язку між вуглецевим слідом і еволюцією пов'язаних з викидом вуглецю витрат. Далі на підставі змодельованих фінансових показників створюються та інтегруються стресові коефіцієнти PD. У прикладі нижче використано модель Мертона. На третьому етапі розраховуються додаткові втрати за кредитами через перехідні ризики за умови, що в момент здійснення пролонгації ціна встановлена адекватно.

У результаті прототип стрес-тестування показує вплив на портфель корпоративних кредитів шляхом демонстрації еволюції очікуваних збитків у кожній галузі; зразок розрахунку наводиться на графіках, розміщених на наступній сторінці. Також можна відключити допущення статичного балансу, як показано праворуч від зображення.

Проведення тестів та перевірок таких низхідних припущень із висхідним аналізом ключових портфель є запорукою отримання достовірних результатів стрес-тесту.

«Мінімально життєздатний прототип»

ExpID	Sector	Region	EAD	Maturity	PD	LGD	Debt	Equity	Profit	Turnover
E1	A_POWC	DE	1000	2	0.00	0.60	35.00	13.00	3.00	41.00
E2	A_MOTO	DE	2000	3	0.00	0.80	354.00	124.00	14.00	263.00
E3	A_MEIN	GB	3000	4	0.00	0.60	46.50	14.80	1.30	32.50
E4	A_REFN	NL	1000	2	0.00	0.60	214.00	190.00	10.40	345.00

Region	RegionName	Sector	SectorName	GHG_Scope1_Sector	GHG_Scope1p2_Sector	CO2_Scope1_Sector	CO2_Scope1p2_Sector	Profit_Sector	ValueAdd_Sector	Turnover_Sector
AT	Austria	A_RARI	Cultivation of paddy rice	1551595224.54	2797801678.04	82927130.83	431953672.84	48101537078.26	131127173892.44	27706993252.00
AT	Austria	A_WHEA	Cultivation of wheat	444016.30	519402.11	213565.83	261743.46	144133714.47	235790488.31	386206601.00
AT	Austria	A_OOER	Cultivation of cereal grains nec	642400.32	949645.37	261632.10	272753.87	324550372.07	502449278.00	7717229411.00
AT	Austria	A_FVEG	Cultivation of vegetables, fruit, nuts	159664.37	344237.70	80763.82	216116.01	848272459.42	1313680004.74	1066433667.00

Sector	ExpName	Year	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	Totals
A_MEIN	AstraZeneca		0.01	0.02	0.14	0.32	0.46	0.64	0.84	1.13	1.37	1.64	1.93	2.27	2.54	2.94	3.17	3.94	22.87
A_MOTO	VolvoCars		0.39	0.47	9.93	37.98	180.14	771.28	771.28	771.28	771.28	771.28	771.28	771.28	771.28	771.28	771.28	771.28	10,700.10
A_POWC	BNP		523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	523.79	6,200.00
A_REFN	RoyalDutchShell		6.58	122.05	429.36	512.48	512.48	512.48	512.48	512.48	512.48	512.48	512.48	512.48	512.48	512.48	512.48	512.48	6,184.24
	Totals		530.77	646.33	1,106.43	1,134.67	1,276.99	1,876.38	1,876.38	1,876.38	1,876.38	1,876.38	1,876.38	1,876.38	1,876.38	1,876.38	1,876.38	1,876.38	25,283.37

Модель реалізована мовою R; виконує 10 тис. експозицій на хвилину.

Графічний інтерфейс реалізований з використанням пакету Shiny (для демонстрації), результати відображаються в вигляді зведеної таблиці.

Прототип стрес-тестування кліматичних ризиків, розроблений KPMG, охоплює три основні елемента:

Дані клієнта. Кредитний портфель банку; характеристики кредитного ризику (ймовірність дефолту, показник питомої ваги втрат в вартості активу в випадку дефолту контрагента, вартість під ризиком дефолту); фінансові показники позичальника (достатність капіталу, боргові зобов'язання, оборот, прибуток); класифікація промисловості/ сектору.

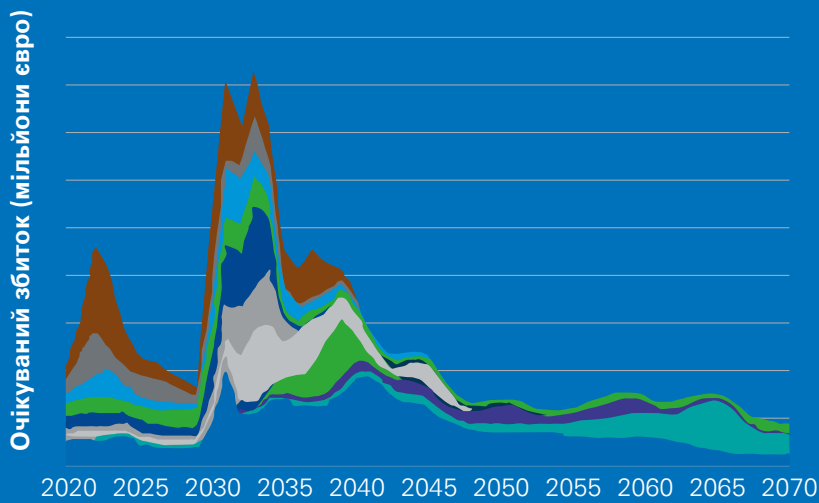

Інформація про сектор. Вуглецевий слід (наприклад, з таблиці EXIOBASE3).

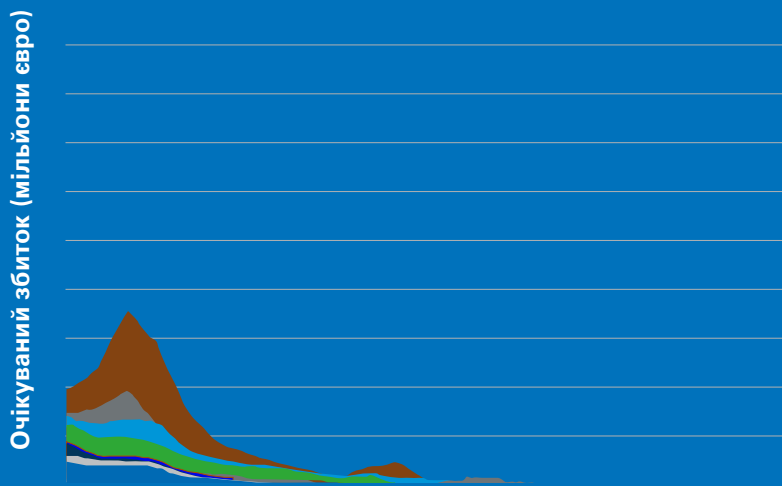

Сценарій. Еволюція витрат, пов'язаних з викидами вуглецю (наприклад, сценарії NGFS).

Еволюція очікуваних збитків з розбивкою за галузями...

...і без припущення статичного балансу

Джерело: фрагмент прототипу стрес-тестування кліматичних ризиків, ESG-ризиків в банківській сфері, KPMG International, 2021.

Прототип стрес-тестування кліматичних ризиків, розроблений KPMG, продемонстрував прозорі результати зі стресових кредитних збитків та еволюцію очікуваних кредитних збитків на рівні угод для різних секторів промисловості (позначені різними кольорами). Крім того, прототип стрес-тестування дозволяє здійснити агрегування на галузевому рівні та виділяє чутливість основних факторів схильності, а також здійснює вплив та обмеження спрощених припущень (наприклад, припущень статистичного балансу).

Таке резюме кількісних результатів може використовуватися, щоб показати чутливість бізнесу до кліматичних явищ як усередині організації, так і на рівні керівництва.

Не допускається надання клієнтам аудиту KPMG та їх афілійованим чи пов'язаним особам деяких або всіх описаних у цьому документі послуг.

Дії банків

Впровадження ESG-ризиків у систему ризик-менеджменту відкриває нову перспективу взаємовідносин: ризики впливають на зацікавлені сторони, а зацікавлені сторони впливають на загальні результати діяльності організації. Врахування цієї перспективи допоможе по-новому поглянути на інші типи ризиків і змінити їхню роль.

Незважаючи на постійно зростаючу кількість нових публікацій і очікуваних нормативно-правових змін, банки можуть упорядковано підходити до управління ESG-ризиками. Наведемо тут деякі питання, що вимагають рішення:

KPMG підтримує банки, що стикаються з вказаними вище викликами, і допомагає створити комплексну систему управління ESG-ризиками.

Ми аналізуємо процес управління нормативними та економічними ризиками (стратегія, складання каталогу, вимірювання, контроль та підготовка звітності) та представляємо перелік факторів ESG-ризиків:

- інтеграція ESG-ризиків, тобто комплексний розгляд усіх підстав для ESG-ризиків та вивчення впливу на відомі типи ризиків (таксономія/складання каталогу ризиків/стратегія управління ризиками);
- інтеграція ризиків та моделей у наявний ландшафт;
- вибір інструменту для оцінки ризиків;
- участь у процесах підготовки звітності та прогнозування;
- врахування ESG-факторів у бізнес-плануванні та плануванні капіталовкладень (через сценарний аналіз або аналіз чутливості).

Мал. 5. Ітеративні кроки з інтеграції управління ESG-ризиками.

Джерело: ESG-ризика в банківській сфері, KPMG International, 2021.

Якщо фінансові інститути вдумливо проаналізують свою мотивацію для реалізації аспектів сталого розвитку, внесуть відповідні зміни у свої бізнес-стратегії та стратегії управління ризиками, а також впровадять ESG-ризика на кожному етапі управління ризиками, у них з'явиться можливість скористатися усіма перевагами, що виникають на ринку в результаті вищезазначених змін.

Наш підхід може допомогти досягнути конкретних і значимих результатів, які дозволять директору з управління ризиками здійснювати ефективну, результативну і екологічну діяльність у контексті управління ESG-ризиками.

Досьє

Північна і Латинська Америка

Поки наглядові органи Великобританії та Європи борються із зміною клімату шляхом посилення регулювання, Сполучені Штати Америки під керівництвом президента Байдена заявили про абсолютний пріоритет ESG-регулювання. В указах президента Байдена закріплені зобов'язання нової адміністрації щодо вирішення ESG-проблем, боротьби зі зміною клімату (пункти 1–5 нижче) та забезпечення расової рівності (пункти 7–9 нижче). Ці укази прямо чи опосередковано вплинуть на велику кількість представників сектору фінансових послуг (регулюючі органи, компанії, клієнти).

- 1 Боротьба зі зміною клімату як пріоритетний напрямок зовнішньої політики та національної безпеки.
- 2 Боротьба зі зміною клімату на всіх рівнях влади, включно зі створенням нового Управління Білого дому з питань клімату, Оперативної робочої групи з питань клімату, Міжвідомчої ради з питань екологічної справедливості та Консультативної ради з питань екологічної справедливості.
- 3 Призупинення розробки нових нафтових та газових родовищ на державних землях та акваторіях.
- 4 Створення «кліматичної справедливості» для спільнот, які найбільше постраждали внаслідок зміни клімату.
- 5 Вимога надання звітності про соціальні витрати або збитки, пов'язані з викидами парникових газів, під час аналізу діяльності контрольних та інших відповідних органів; нова міжвідомча робоча група має фіналізувати показники до січня 2022 року.
- 6 Відновлення участі у Паризькій кліматичній угоді та досягнення нульового балансу викидів до 2050 року.
- 7 Вказівка Міністерству житлового будівництва та міського розвитку скоротити расову дискримінацію у федеральній житловій політиці, а саме: провести аналіз результатів нещодавно (2020 р.) опублікованих остаточних правил Програми сприяння справедливому розподілу житла та його непропорційного впливу.
- 8 Модернізація нормативно-правового регулювання з метою «зміцнення здоров'я та безпеки населення, економічного зростання, соціального благополуччя, расової справедливості, охорони довкілля, гідності людини, рівності та інтересів майбутніх поколінь».
- 9 Оцінка потенційних бар'єрів на шляху надання спільнотам, що недостатньо обслуговуються, рівного доступу до урядових програм, а також визначення методів оцінки рівності щодо раси, етнічного походження, релігійної приналежності, доходу, місця проживання, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації та дієздатності.

Рушійною силою змін можуть бути різні провідники; проте державна політика та повноваження центральних банків вважаються найефективнішими. Очікується, що в Північній та Латинській Америці в найближчий рік-півтора описані заходи відіграватимуть ключову роль у визначенні очікувань щодо розкриття фінансової інформації, пов'язаної з кліматом.

Досьє

Азіатсько-Тихоокеанський регіон

Регулюючі органи в Азії нещодавно перейшли до більш рішучих дій у питаннях ESG та зміни клімату, вимагаючи від банків дотримання початкового графіка надання звітності про перебіг виконання робіт та проведення стрес-тестування. У травні 2020 року Управління грошового обігу Гонконгу (HKMA) та Комісія з цінних паперів та ф'ючерсів Гонконгу (SFC) заснували Міжвідомчу керівну групу з екологічних та екологічно-дружних фінансів. HKMA просуває свої «зелені» банківські ініціативи: управління вже випустило низку докладних внутрішньогалузевих вказівок і шаблонів звітності ¹.

Такі вказівки демонструють напрями майбутньої політики та очікування наглядових органів Гонконгу та Азії загалом. Вказівки стали основою для **дев'яти керівних принципів управління ризиками та можливостями**, що виникають унаслідок зміни клімату.

- 1 Підзвітність ради директорів
- 2 Розробка кліматичної стратегії
- 3 Процедура формулювання стратегії
- 4 Управління кліматичними ризиками
- 5 Ідентифікація ризиків
- 6 Вимірювання ризиків
- 7 Контроль і надання звітності щодо ризиків
- 8 Контроль потенційних ризиків і зниження ризиків
- 9 Розкриття інформації

Інтеграція факторів ESG у систему управління ресурсами банків та процес корпоративного управління — перший крок, який потрібно буде зробити азіатським компаніям. Рада директорів та вище керівництво має задати відповідний тон для початку процесу інтеграції. Деякі банки в Азії вже створять комітети з розгляду та реалізації ESG-стратегій до того часу, як інші ще тільки думатимуть про це.

Наступний крок — консультації щодо очікувань наглядових органів у першій половині 2021 року з подальшим проведенням самооцінки протягом 2021 року.

¹ <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/cn/pdf/en/2020/08/building-climate-resilience-in-the-hong-kong-banking-sector.pdf>

Список літератури

- BaFin (2019), *Guidance Notice on dealing with sustainability risks*, Bonn/Frankfurt, Germany.
- Bank for international settlements (2020), *The green swan — central banking and financial stability in the age of climate change*, Basel, Switzerland.
- Blackrock/2° Investing Initiative (2019), *To what degree? — A climate scenario analysis of U.S. insurers' portfolios*, New York, USA.
- CRO Forum (2019), *The heat is on — Insurability and Resilience in a Changing Climate*, Amsterdam, Netherlands.
- DVFA Commission Sustainable Investing (2020), *SDG Impact Measurement — A Brief Overview of Providers, Methodologies, Data and Output*, Frankfurt, Germany.
- European Banking Authority (2019a), *EBA action plan on sustainable finance*, Paris, France.
- European Banking Authority (2019b), *EBA report on undue short-term pressure from the financial sector on corporations*, Paris, France.
- European Commission (2018), *Action Plan: Financing Sustainable Growth*, Brussels, Belgium.
- European Banking Authority (2020), *Sustainable Finance — Market Practices*, Paris, France.
- EU Technical Expert Group on Sustainable Finance (2020), *Taxonomy: Final report of the technical expert group on sustainable finance*, Brussels, Belgium.
- Institute of International Finance (2020), *Sustainable Finance Policy & Regulation: The Case for Greater International Alignment*, Brussels, Belgium.
- Institute of International Finance/European Banking Federation (2020), *Global Climate Finance Survey*, Brussels, Belgium.
- KPMG (2020), *Reporting on climate risks: Are you ready to meet the requirements?*, Dublin, Ireland.
- Network for Greening the Financial System (2019), *Macroeconomic and financial stability — Implications of climate change*, Paris, France.
- O.R.X. (2020), *Operational Risk Horizon 2020*, Geneva, Switzerland.
- Sustainable Finance-Committee of the German Federal Government (2020), *Interim Report — The Significance of Sustainable Finance To The Great Transformation*, Berlin, Germany.
- United Nations (2015), *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, New York, USA.
- University of Cambridge Institute for Sustainability Leadership. (2020). *Bank 2030: Accelerating the transition to a low carbon economy*. Cambridge, United Kingdom.

Врахування екологічних, соціальних факторів та факторів корпоративного управління (ESG), а також пов'язаних з ними можливостей та ризиків набуває для фінансових інституцій усе більшої актуальності.

КОНТАКТИ

Юрій Федорів

Партнер, інвестиції та ринки капіталу, керівник практики реструктуризації, керівник галузевої практики фінансового сектора KPMG в Україні

E: yfedoriv@kpmg.ua

Олена Макаренко

Партнерка, консультаційні послуги, керівниця групи форензік та напрямку сталий розвиток та ESG KPMG в Україні

E: omakarenko@kpmg.ua

kpmg.ua

Інформація, що подана у цій публікації, носить загальний характер і не висвітлює стан справ будь-якого окремого підприємства або фізичної особи. Незважаючи на те, що ми намагаємося подавати точну і своєчасну інформацію, ми не гарантуємо, що ця інформація є правильною на дату її отримання або буде достовірною у майбутньому. Ніхто не повинен діяти і покладатися на таку інформацію без відповідної професійної консультації, наданою після детального вивчення стану справ.

KPMG означає одну або декілька фірм або глобальну організацію незалежних фірм, що входять до складу KPMG International Limited (далі — KPMG International). Кожна з фірм є окремою юридичною особою. KPMG International Limited — приватна англійська компанія з відповідальністю, обмеженою гарантіями своїх учасників, і не надає професійних послуг клієнтам. Детальна інформація про структуру глобальної організації KPMG за посиланням: home.kpmg/governance.

© 2022 ТОВ «КПМГ-Україна», компанія, зареєстрована згідно із законодавством України, член глобальної організації незалежних фірм KPMG, що входять до KPMG International Limited, приватної англійської компанії з відповідальністю, обмеженою гарантіями своїх учасників. Усі права застережені.

Назва KPMG та логотип KPMG є зареєстрованими торговими марками або товарними марками, що використовуються за ліцензією учасниками глобальної організації незалежних фірм KPMG.